

Bibliografia

- Ainsworth, M. D. S. (1969) Object relations, dependency and attachment: A theoretical review of the infant-mother relationship. *Child Development*, 40, 969–1025
- Ainsworth, M. D. S. (1989). Attachment beyond infancy. *American Psychologist*, 44, 709–716
- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., Wall, S. (1978) *Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum.
- Ainsworth, M. D. S., Bowlby, J. (1991). An ethological approach to personality development. *American Psychologist*, 46, 333–341.
- Ainsworth, M. D. S., Eichberg, C. (1991). Effects on infant-mother attachment of mother's unresolved loss of an attachment figure or other traumatic experience. W: C. Parkers, J. Stevenson-Hinde, P. Marris (red.), *Attachment across the life cycle* (s. 161–183) London: Routledge.
- Allen, M. C., Donohue, P. K., Dusman, A. E. (1993). The limit of viability-neonatal outcome of infants born at 22 to 25 weeks' gestation. *New England Journal of Medicine*, 329, 1597–1601.
- Allen, J., Vaage, A. B., Hauff, E. (2006). Refugees and asylum seekers in societies. W: D. L. Sam, J. W. Berry (red.), *The Cambridge handbook of acculturation psychology* (s. 198–218). Cambridge: Cambridge University Press.
- American Psychiatric Association (2013) *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5)*. Washington: American Psychiatric Association
- Anthis, K. S. (2002). On the calamity theory of growth: The relationship between stressful life events and changes in identity over time. *Identity: An International Journal of the Theory and Research*, 2, 229–240
- Anthis, K. S., LaVoie, J. (2006). Readiness to change: A longitudinal study of changes in adult identity. *Journal of Research in Personality*, 40, 209–219.
- Anzieu, D. (red.) (1978) *Przywiązanie. Ujęcie interdyscyplinarne*. Przeł. T. Gałkowski. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Appelbaum, M. I., McCall, R. B. (1983). Design and analysis in developmental psychology. W: P. H. Mussen (red.), *Handbook of child psychology*. T. 1: *History, theory and methods* (s. 415–476). New York: John Wiley.
- Appelt, K. (2002). Związek osoba – otoczenie i jego zmienność w okresie dorosłości. W: A. I. Brzezińska, K. Appelt, J. Wojciechowska (red.), *Szanse i zagrożenia okresu dorosłości* (s. 23–54). Poznań: Wydawnictwo Fundacji Humaniora

- Appelt, K. (2003) Psychologiczne i społeczne źródła zagrożeń poczucia ufności w wieku niemowlęcym W: A. I. Brzezińska, S. Jabłoński, M. Marchow (red.), *Ukryte piętno. Zagrożenia rozwoju w okresie dzieciństwa* (s. 39–57). Poznań: Wydawnictwo Fundacji Humaniora.
- Appelt, K. (2004). Portrety psychologiczne człowieka Środkowa dorosłość: zagrożenia rozwoju *Remedium*, 4(134), 4–5
- Appelt, K. (2005a) Wiek poniemowlęcy. Jak rozpoznać potencjał dziecka? W: A. I. Brzezińska (red.), *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa* (s. 95–130). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
- Appelt, K. (2005b) Wiek szkolny. Jak rozpoznać potencjał dziecka? W: A. I. Brzezińska (red.), *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa* (s. 259–301). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Appelt, K. (2005c) Środkowy okres dorosłości. Jak rozpoznać potencjał dojrzałych dorosłych? W: A. I. Brzezińska (red.), *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa* (s. 503–552). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Appelt, K., Jabłoński, S. (2004). Osiągnięcia i zagrożenia dla rozwoju dziecka w wieku szkolnym. W: A. I. Brzezińska, E. Hornowska (red.), *Dzieci i młodzież wobec agresji i przemocy* (s. 75–90). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar
- Arlin, P. (1990). Wisdom: The art of problem finding. W: R. J. Sternberg (red.), *Wisdom: Its nature, origins, and development* (s. 230–243). New York: Cambridge University Press.
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties *American Psychologist*, 55(5), 469–480.
- Arnett, J. J. (2006) The psychology of emerging adulthood: What is known, and what remains to be known? W: J. J. Arnett, J. L. Tanner (red.), *Emerging adults in America: Coming of age in the 21st century* (s. 303–330). Washington: American Psychological Association
- Aronson, E., Wilson, I. D., Ackert, R. M. (1997) *Psychologia społeczna*. Przeł. J. Gilewicz. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka
- Asher, S. R. (1990). Recent advances in the study of peer rejection. W: S. R. Asher, J. D. Coie (red.), *Peer rejection in childhood* (s. 3–16). Cambridge: Cambridge University Press.
- Avis, N. E. (1999). Women's health at midlife. W: S. I. Willis, J. E. Reid (red.), *Life in the middle: Psychological and social development in middle age* (s. 105–147). San Diego: Academic Press.
- Baltes, P. B., Dittman-Kohli, F., Dixon, R. A. (1984). New perspectives on the development of intelligence in adulthood: Toward a dual-process conception and a model of selective optimization with compensation. W: P. B. Baltes, O. G. Brim, Jr. (red.), *Lifement and behavior* (s. 34–77). New York: Academic Press.
- Bańka, A. (2000). Dehumanizacja pracy i bezrobocie. W: J. Strelau (red.), *Psychologia Podręcznik akademicki* (t. 3, s. 305–311). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
- Bańka, A. (2002) *Spoleczna psychologia środowiskowa*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar
- Bardziejewska, M. (2005a). Portrety psychologiczne człowieka. Okres dorastania: szanse rozwoju. *Remedium*, 6, 1–3

- Bardziejewska, M. (2005b) Okres dorastania. Jak rozpoznać potencjał nastolatków? W: A. I. Brzezińska (red.), *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa* (s. 345–377). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Bardziejewska, M., Brzezińska, A. I., Hejmanowski, S. (2004). Osiągnięcia rozwojowe i zagrożenia dla rozwoju w okresie dorastania. W: A. I. Brzezińska, E. Hornowska (red.), *Dzieci i młodzież wobec agresji i przemocy* (s. 91–106). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar
- Basseches, M. (1984). *Dialectical thinking and adult development*. Norwood: Ablex
- Bateson, P., Hinde, R. A. (1987). Developmental changes in sensitivity to experience. W: M. H. Bornstein (red.), *Sensitive periods in development: Interdisciplinary perspectives* (s. 19–37). Hillsdale: Lawrence Erlbaum.
- Bee, H. (2004). *Psychologia rozwoju człowieka*. Przeł. A. Wojciechowski. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka
- Bergeman, C. B., Plomin, R. (1989). Genotype – environmental interaction. W: W. M. H. Bornstein, J. S. Bruner (red.), *Interaction in human development* (s. 157–172). Hillsdale: Lawrence Erlbaum
- Bernstein, B. (1983) Socjolingwistyczne ujęcie procesu socjalizacji: uwagi dotyczące podatności na oddziaływania szkoły. W: G. W. Shugar, M. Smoczyńska (red.), *Badania nad rozwojem języka dziecka* (s. 557–598). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe
- Biele, A. (1990) Stres decyzyjny w sytuacji pracy zawodowej. W: A. Biela (red.), *Stres w pracy zawodowej. Wybrane zagadnienia* (s. 173–199). Lublin: Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.
- Bloom, I. (1993) *The transition from infancy to language: Acquiring the power of expression*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Błędowski, P. (2002) *Lokalna polityka społeczna wobec ludzi starych*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej.
- Bomba, J. (1994). Wokół pojęcia kryzysu – implikacje diagnostyczne i terapeutyczne. *Zeszyty Interwencji Kryzysowej*, 2, 7–11
- Bomba, J. (2005). Smutny świat młodych ludzi. *Świat Nauki, Biuletyn Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego*, 12. <http://www.tutej.pl/cms.php?i=4191> (dostęp: 2019 rok).
- Bornstein, M. H. (1987). Sensitive periods in development: Definition, existence, utility and meaning. W: M. H. Bornstein (red.), *Sensitive periods in development: Interdisciplinary perspectives* (s. 3–18). Hillsdale: Lawrence Erlbaum.
- Bornstein, M. H. (1995a). Pomiędzy opiekunami a ich potomstwem: dwa rodzaje interakcji i ich konsekwencje dla rozwoju poznawczego. W: A. I. Brzezińska, G. Lutomski, B. Smykowski (red.), *Dziecko w świecie ludzi i przedmiotów* (s. 39–63). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Bornstein, M. H. (1995b). Międzykulturowe porównania w badaniach nad rozwojem: aktywność i interakcje japońskich i amerykańskich niemowląt oraz ich matek. Co wiemy, co chcemy wiedzieć i dlaczego chcemy wiedzieć. W: A. I. Brzezińska, G. Lutomski, B. Smykowski (red.), *Dziecko w świecie ludzi i przedmiotów* (s. 64–106). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka
- Bornstein, M. H., Sigman, M. D. (1986) Continuity in mental development from infancy. *Child Development*, 57, 251–274

- Bornstein, M. H., Bruner, J. S. (red.). (1989). *Interaction in human development*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum.
- Bos, H. M. W., Sandfort, I. G. M., de Bruyn, E. H. (2008). Same-sex attraction, social relationships, psychosocial functioning, and school performance in early adolescence. *Developmental Psychology*, 44, 59–68.
- Bosma, H. A., Kunnen, S. E. (2001). Determinants and mechanisms in ego identity development: A review and synthesis. *Developmental Review*, 21, 39–66.
- Bowlby, J. (1969). *Attachement and loss*. T. 1: *Attachement*. London: Hogarth Press.
- Bowlby, J. (1971). *Attachment*. Harmondsworth: Penguin.
- Bowlby, J. (1973). *Attachement and loss*. T. 2: *Separation*. London: Hogarth Press.
- Bowlby, J. (1980). *Attachement and loss*. T. 3: *Loss*. London: Hogarth Press.
- Bowlby, J. (1988). *A secure base*. New York: Basic Books.
- Bradley, B. S. (1995). Dzieciństwo jako raj. W: A. I. Brzezińska, G. Lutomski, T. Czub, B. Smykowski (red.), *Dziecko w zabawie i w świecie języka* (s. 295–325). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Brambilla, D. J., McKinlay, S. M. (1989). A prospective study of factors affecting age at menopause. *Journal of Clinical Epistemology*, 42, 1031–1039.
- Brennan, K. A., Clark, C. L., Shaver, P. R. (1998). Self-report measurement of adult attachment: An integrative overview. W: J. A. Simson, W. S. Rholes (red.), *Attachement theory and close relationship* (s. 46–76). New York: Guilford Press.
- Brent, D. A., Perper, J. A., Moritz, G., Allman, C., Friend, A., Roth, C., Schweers, J., Balach, L., Baugher, M. (1993). Psychiatric risk factors for adolescent suicide: A case-control study. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 32, 521–529.
- Bruner, J. S. (1966). *W poszukiwaniu teorii nauczania*. Przeł. E. Kłasińska. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.
- Bruner, J. S. (1983). *Child's talk*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bruner, J. S. (2006). *Kultura edukacji*. Przeł. I. Brzostowska-Tereszkiewicz. Kraków: Wydawnictwo Universitas.
- Brzezińska, A. I. (1987). Gotowość do czytania i pisanie i jej rozwój w wieku przedszkolnym. W: A. I. Brzezińska (red.), *Czytanie i pisanie – nowy język dziecka* (s. 30–50). Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Brzezińska, A. I. (2000). *Spółeczna psychologia rozwoju*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Brzezińska, A. I. (2003a). Wydarzenia punktualne i niepunktualne w okresie dzieciństwa i dorastania. *Remedium*, 12, 47–48.
- Brzezińska, A. I. (2003b). Zasady tworzenia koncepcji i programu kierunku studiów – case study: „Zdrowie publiczne”. W: J. Brzeziński, A. Eliaz (red.), *Ocena wewnętrzna i zewnętrzna jakości kształcenia w szkołach wyższych* (s. 61–82). Warszawa: Wydawnictwo Academica.
- Brzezińska, A. I. (2003c). Dzieci z układu ryzyka. W: A. I. Brzezińska, S. Jabłoński, M. Marchow (red.), *Ukryte piętno. Zagrożenia rozwoju w okresie dzieciństwa* (s. 11–37). Poznań: Wydawnictwo Fundacji Humaniora.

- Brzezińska, A. I. (2003d). Psychologia a edukacja: pomoc psychologiczna wobec transformacji systemu edukacji. *Edukacja*, 1, 7–19.
- Brzezińska, A. I. (2003e). Stałość i zmiana jako konteksty rozwoju człowieka: o współzależności kontekstu, stylu życia i struktury Ja. W: R. Derbis (red.), *Niepokoje i nadzieje współczesnego człowieka. Człowiek w sytuacji przełomu* (s. 13–29). Częstochowa: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej
- Brzezińska, A. I. (2004a). Co wiemy o tym, jak rozwija się człowiek w ciągu życia? W: A. I. Brzezińska, E. Hornowska (red.), *Dzieci i młodzież wobec agresji i przemocy* (s. 13–27). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Brzezińska, A. (2004b). Socjometria. W: J. Brzeziński (red.), *Wybór tekstów z metodologii badań psychologicznych* (s. 192–231). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Brzezińska, A. I. (2005a). Badania ewaluacyjne w psychologii klinicznej. W: H. Sęk (red.), *Psychologia kliniczna* (t. 1, s. 231–245). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Brzezińska, A. I. (2005b). Jak dzisiaj wprowadzać dzieci i młodzież w świat kultury? W: Z. Rudziński, J. Tyszką (red.), *Raport o stanie polskiego teatru dla dzieci i młodzieży w latach 1989–2003* (s. 247–253). Warszawa – Poznań: Ministerstwo Kultury i Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu.
- Brzezińska, A. I. (2005c). Jak przebiega rozwój człowieka? W: A. I. Brzezińska (red.), *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa* (s. 21–39). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Brzezińska, A. I. (2005d). Jak skutecznie wspomagać rozwój. W: A. I. Brzezińska (red.), *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa* (s. 683–708). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Brzezińska, A. I. (red.) (2005e). *Psychologiczne portrety człowieka*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Brzezińska, A. I. (2005f). Współzależność kontekstu rozwoju, stylu życia i struktury Ja. W: J. Kmita, I. Kotowa, J. Sojka (red.), *Nauka Humanistyka. Człowiek. Prace dedykowane Profesor Krystynie Zamiarce w czterdziestolecie pracy naukowej* (s. 57–74). Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza
- Brzezińska, A. I. (2006). Dzieciństwo i dorastanie: korzenie tożsamości osobistej i społecznej. W: A. I. Brzezińska, A. Hulewska, J. Słomska (red.), *Edukacja regionalna* (s. 47–77). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
- Brzezińska, A. I. (2007). *Społeczna psychologia rozwoju*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Brzezińska, A. I., Appelt, K. (2000). Tożsamość zawodowa psychologa. W: J. Brzeziński, M. Toeplitz-Winiewska (red.), *Etyczne dylematy psychologii* (s. 13–44). Poznań: Wydawnictwo Fundacji Humaniora
- Brzezińska, A. I., Appelt, K., Wojciechowska, J. (red.) (2002). *Szanse i zagrożenia rozwoju w okresie dorosłości*. Poznań: Wydawnictwo Fundacji Humaniora.
- Brzezińska, A. I., Jabłoński, S., Ziółkowska, B. (2014). Specyficzne i specjalne potrzeby edukacyjne. *Edukacja*, 2(127), 37–52.
- Brzezińska, A. I., Kaczan, R., Rycielska, I. (2010a). *Czas, plany, cele. Perspektywa czasowa osób z ograniczeniami sprawności*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

- Brzezińska, A. I., Kaczan, R., Rycielska, I. (2010b) *Przekonania o swoim życiu. Spostrzeżenie historii życia przez osoby z ograniczeniami sprawności*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Brzeziński, J. (1996). *Metodologia badań psychologicznych*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
- Brzeziński, Z., Helwich, E. (red.) (2000). *Zapobieganie wrodzonym wadom cewy nerwowej*. Warszawa: Instytut Matki i Dziecka.
- Bühler, C. (1933). *Dzieciństwo i młodość. Geneza świadomości*. Przeł. W. Ptaszyńska. Warszawa: Nakładem Naszej Księgarni
- Bühler, C. (1999) *Bieg życia ludzkiego*. Przeł. E. Cichy, J. Jarosz. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Cairns, R. B. (1983) The emergence of developmental psychology. W: P. H. Mussen (red.), *Handbook of child psychology* (t. 1, s. 41–102). New York: John Wiley.
- Campos, J., Barret, K. C., Lamb, M. E., Goldsmith, H. H., Sternberg, C. (1983). Socioemotional development. W: P. H. Mussen (red.), *Handbook of child psychology* (t. 2, s. 783–915). New York: John Wiley.
- Charlton, R. (2004). Ageing male syndrome, andropause, androgen decline or mid-life crisis? *The Journal of Men's Health and Gender*, 1, 55–58
- Chomsky, N. (1986) *Knowledge of language: Its nature, origin, and use*. New York: Praeger.
- Chyrowicz, B. (2002). O ingerencji w ludzką psychikę i kontrowersyjnych korzyściach naruszania autonomii. W: B. Chyrowicz (red.), *Etyczne aspekty ingerowania w ludzką psychikę* (s. 87–105). Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.
- Chyrowicz, B. (2004). Spór o poprawianie ludzkiej natury. W: B. Chyrowicz (red.), *Etyka i technika w poszukiwaniu ludzkiej doskonałości* (s. 47–61). Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.
- Cicchetti, D. (1990). A historical perspective on the discipline of developmental psychopathology. W: J. Rolf, A. Masten, D. Cicchetti, K. Nuechterlein, S. Weintraub (red.), *Risk and protective factors in the development of psychopathology* (s. 2–28). New York: Cambridge University Press.
- Cicchetti, D. (2002). A developmental psychopathology perspective on adolescence. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 70, 6–20.
- Cicchetti, D., Rogosch, F. A. (2004). A developmental psychopathology perspective on adolescence. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 70(1), 6–19
- Cierpiąłkowska, I. (2007). *Psychopatologia*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Cierpiąłkowska, I., Sęk, H. (2006). Zdrowie i zaburzenia z perspektywy rozwojowej i procesualnej. Próba integracji podejścia salutogenetycznego i patogenetycznego. W: I. Pasikowski, H. Sęk (red.), *Psychologia zdrowia. Teoria, metodologia i empiria* (s. 21–40). Poznań: Bogucki Wydawnictwo Naukowe.
- Cierpiąłkowska, I., Ziarko, M. (2006) Eksternalizacja i internalizacja problemów u dzieci alkoholików. *Forum Oświatowe*, 2, 77–96
- Cieślak, J. (1980). *Wielopoziomowy rozwój fenotypowy osobnika i populacji w ontogenezie*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.

- Cieślak, J. (1989) Norma rozwojowa. Teoretyczne i praktyczne aspekty oceny rozwoju biologicznego człowieka. W: A. Malinowski, J. Strzałko (red.), *Antropologia* (s. 511–536). Poznań: Państwowe Wydawnictwo Naukowe
- Cieślak, J. (1990). Biokulturowe uwarunkowania: osobnik – populacja. *Kosmos*, 39(1), 69–76.
- Claparède, E. (1936). *Psychologia dziecka i pedagogika eksperymentalna*. Przeł. M. Górka. Warszawa: Nasza Księgarnia.
- Clifford, J. (2000). Władza i dialog w etnografii. Inicjacja Marcela Griaule'a. W: J. Clifford (red.), *Kłopoty z kulturą. Dwudziestowieczna etnografia, literatura i sztuka* (s. 65–103). Przeł. E. Dżurak i in. Warszawa: Wydawnictwo KR.
- Côté, J. E. (2006). Emerging adulthood as an institutionalized moratorium: Risks and benefits to identity formation. W: J. J. Arnett, J. L. Tanner (red.), *Emerging adults in America: Coming of age in the 21st century* (s. 85–116). Washington: American Psychological Association.
- Crain, W. (1992). *Theories of development Concepts and applications*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall
- Cronbach, L. J., Gleser, G. C. (1957). *Psychological tests and personnel decisions*. Urbana: University of Illinois Press.
- Czub, M. (2005). Wiek niemowlęcy. Jak rozpoznać potencjał dziecka? W: A. I. Brzezińska (red.), *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa* (s. 41–66). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
- Czub, T. (2003). Znaczenie wstydu w procesie socjalizacji. W: A. I. Brzezińska, S. Jabłoński, M. Marchow (red.), *Niewidzialne źródła. Szanse rozwoju w okresie dzieciństwa* (s. 71–83). Poznań: Wydawnictwo Fundacji Humaniora
- Daly, M., Wilson, M. (1988). *Homicide*. New York: Aldine de Gruyter.
- Dąbrowski, K. (1975). *Trud istnienia*. Warszawa: Wiedza Powszechna „Omega”.
- Dąbrowski, K. (1979). *Dezintegracja pozytywna*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy
- Debesse, M. (1996). *Etapy wychowania*. Przeł. I. Wojnar. Warszawa: Wydawnictwo „Żak”.
- Deutsch, H. (1945). *The psychology of women*. New York: Grune and Stratton.
- Donaldson, M. (1986). *Myślenie dzieci*. Przeł. A. Hunca-Bednarska, E. M. Hunca. Warszawa: Wiedza Powszechna „Omega”.
- Draheim, M. (1988). Modele sekwencyjnej analizy zmian rozwojowych według W. K. Schaie'go. W: M. Tyszkowa (red.), *Rozwój psychiczny człowieka w ciągu życia. Zagadnienia teoretyczne i metodologiczne* (s. 270–283). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Dulko, S. (2003). ABC... płci. *Kosmos. Problemy Nauk Biologicznych*, 1, 5–10.
- Dunphy, D. C. (1963). The social structure of urban adolescent peer groups. *Sociometry*, 26, 230–246.
- Durkin, K. (1988). The social nature of social development. W: M. Hewstone, W. Stroebe, J.-P. Codol, G. M. Stephenson (red.), *Introduction to social psychology* (s. 39–59). New York: Basil Blackwell

- Dylak, A. (2002) Związki intymne a tożsamość psychospołeczna w okresie dorosłości. W: A. I. Brzezińska, K. Appelt, J. Wojciechowska (red.), *Szanse i zagrożenia rozwoju w okresie dorosłości* (s. 85–110). Poznań: Wydawnictwo Fundacji Humaniora.
- Elder, G. H., Jr., Gimbel, C., Ivie, R. (1991). Turning points in life: The case of military service and war. *Military Psychology*, 3, 215–231.
- Elliot, A. J., Place, M. (2000) *Dzieci i młodzież w kłopotcie. Poradnik nie tylko dla psychologów*. Przeł. M. Babiuch. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Ellis, B. J. (2004). Timing of pubertal maturation in girls: An integrated life history approach. *Psychological Bulletin*, 130, 920–958.
- Ellis, B. J., Garber, J. (2000) Psychosocial antecedents of variation in girls' pubertal timing: Maternal depression, stepfather presence, and marital and family stress. *Child Development*, 71, 485–501.
- Ellis, B. J., McFadyen-Ketchum, S., Dodge, K. A., Pettit, G. S., Bates, J. E. (1999). Quality of early family relationships and individual differences in the timing of pubertal maturation in girls: A longitudinal test of an evolutionary model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77, 387–401.
- Emmerich, W. (1964). Continuity and stability in early social development. *Child Development*, 35, 311–322.
- Epstein, S. (1991) Cognitive-experiential self theory: Implications for developmental psychology. W: M. R. Gunnar, L. A. Sroufe (red.), *Self process and development: The Minnesota symposia on child development* (t. 23, s. 79–123).
- Erikson, E. H. (1964). Human strength and the cycle of generations. W: E. H. Erikson (red.), *Insight and responsibility: Lectures on the ethical implications of psychoanalytic insight* (s. 111–157). New York: Norton.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: Norton.
- Erikson, E. H. (1970). The life cycle: Epigenesis of identity. W: H. Fitzgerald (red.), *Developmental psychology* (s. 46–81). New York: Norton.
- Erikson, E. H. (1980). *Identity and the life cycle*. New York: Norton.
- Erikson, E. H. (1982). *The life cycle completed*. New York: Norton.
- Erikson, E. H. (1997). *Dzieciństwo i społeczeństwo*. Przeł. P. Hejmej. Poznań: Dom Wydawniczy Rebis.
- Erikson, E. H. (2002). *Dopełniony cykl życia*. Przeł. A. Gomola. Poznań: Dom Wydawniczy Rebis.
- Figler, R. E. (1978) *Overcoming executive mid*. New York: John Wiley.
- Flavell, J. H. (1972) An analysis of cognitive-developmental strategies. *Genetic Psychology Monographs*, 86, 279–350.
- Flum, H. (1994). Styles of identity formation in early and middle adolescence. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, 120, 435–467.
- Foley, D. L., Goldston, D. B., Costello, E. J., Angold, A. (2006). Proximal psychiatric risk factors for suicidality in youth: The Great Smoky Mountains Study. *Archives of General Psychiatry*, 63, 1017–1024.
- Forman, E. A., Cazden, C. B. (1995). Myśl Wygotskiego a edukacja: wartości poznawcze współpracy z rówieśnikami. W: A. I. Brzezińska, G. Lutomski, B. Smykowski (red.), *Dziecko wśród rówieśników i dorosłych* (s. 147–179). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.

- Freud, Z. (1936). *Wstęp do psychoanalizy*. Przeł. S. Kempnerówna, W Zaniewicki. Warszawa: Wydawnictwo J. Przeworskiego.
- Freud, Z. (1975). *Poza zasadą przyjemności*. Przeł. J. Prokopiuk. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Freud, Z. (1996). Dyspozycja do nerwicy natręctw. W: Z. Freud, *Charakter a erotyka* (s. 83–92) Przeł. D. Reszke. Warszawa: Wydawnictwo KR.
- Freud, Z. (1999). Dziecięca organizacja genitalna. W: Z. Freud, *Życie seksualne* (s. 213–218) Przeł. D. Reszke. Warszawa: Wydawnictwo KR.
- Furrow, D. (1984). Social and private speech at two years. *Child Development*, 55, 355–362.
- Gessell, A., Amatruda, C. S. (1941). *Developmental diagnosis: Normal and abnormal child development*. New York: Hoeber.
- Glenn, N. D., Weaver, C. N. (1985). Age, cohort, and reported job satisfaction in the United States. W: A. S. Blau (red.), *Current perspectives on aging and the life cycles: A research annual*. T. 1: *Work, retirement and social policy* (s. 89–110). Greenwich: Jai Press.
- Gottlieb, G. (1983). The psychobiological approach to developmental issues. W: M. M. Haith, J. J. Campos (red.), *Infancy and developmental psychobiology* (s. 1–26). New York: John Wiley.
- Gottman, J. M. (1986). The world of coordinated play: Same and cross-sex friendship in young children. W: J. M. Gottman, J. G. Parker (red.), *Conversations of friends: Speculations on affective development* (s. 139–191). Cambridge: Cambridge University Press.
- Greywolf, D. S. (2007). Social support, sexual identity development stage, internalized, and external homophobia in lesbian, gay, bisexual youth. *The Sciences and Engineering*, 67(10-B), 6055.
- Griaule, M. (2006). *Bóg wody. Rozmowy z Ogotemmelim*. Przeł. E. Klekot, A. Lebeuf. Warszawa – Cieszyn: Wydawnictwo Marek Derewicki.
- Haden, C. A., Ornstein, P. A., Eckerman, C. O., Didow, S. M. (2001). Mother-child conversational interactions as events unfold: Linkages to subsequent remembering. *Child Development*, 72, 1016–1031.
- Hall, C. S., Lindzey, G. (1994). *Teorie osobowości*. Przeł. J. Kowalczevska i in. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Halliday, M. A. K. (1980). Uczenie się znaczeń. W: G. Wales Shugar, M. Smoczyńska (red.), *Badania nad rozwojem języka dziecka* (s. 514–556). Przeł. Z. Babska. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Haman, M. (1992). Dziecięca teoria umysłu a kompetencja komunikacyjna dziecka w wieku przedszkolnym. W: B. Bokus, M. Haman (red.), *Z badań nad kompetencją komunikacyjną dzieci* (s. 229–253). Warszawa: Wydawnictwo Energia.
- Hardy, S. A., Kissing, J. W. (2006). Identity statuses and prosocial behaviors in young adulthood: A brief report. *Identity: An International Journal of the Theory and Research*, 6, 363–369.
- Hareven, T. K., Masaoka, K. (1988). Turning points and transitions: Perceptions of the life course. *Journal of Family History*, 13, 271–289.
- Hart, B., Risley, T. R. (1995). *Meaningful differences in the everyday experience of young American children*. Baltimore: Paul H. Brookes.

- Hart, D., Atkins, R., Ford, D. (1999). Family influences on the formation of moral identity in adolescence: Longitudinal analyses *Journal of Moral Education*, 28(3), 375–386
- Harter, S. (1990) *Processes underlying adolescent self-concept formation* W: R. Montemayor, G R Adams, I. P. Gullotta (red), *From childhood to adolescence: A transitional period?* (s. 205–239). Newbury Park: Sage.
- Harter, S. (1999). *The construction of the self: A developmental perspective*. New York: Guilford Press
- Harwas-Napierała, B., Irempała, J. (red.). (2000) *Psychologia rozwoju człowieka Charakterystyka okresów życia człowieka*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Havighurst, R. J (1981) *Developmental tasks and education*. New York: Longman.
- Hejmanowski, S. (2004). Portrety psychologiczne człowieka. Okres późnej dorosłości: zagrożenia rozwoju. *Remedium*, 7/8, 4–5.
- Helson, R (1967) Personality characteristics and developmental history of creative college women. *Genetic Psychology Monographs*, 76, 205–256
- Helson, R., Mitchell, V., Moane, G. (1984). Personality and patterns of adherence and nonadherence to the social clock. *Journal of Personality and Social Psychology*, 46, 1079–1096.
- Helson, R., Srivastava, S. (2001). Three paths of adult development: Conserver, seekers and achievers. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80, 995–1010.
- Helwich, E. (red.). (2005). *Wcześniak* Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
- Herbert, M. (2005). *Developmental problems of childhood and adolescence: Prevention, treatment, training*. Malden: Blackwell.
- Hilgard, E R (1987). *Psychology in America: A historical survey*. Fort Worth: Harcourt Brace College Publishers.
- Hinde, R A (1983). Ethology and child development. W: M. M. Haith, J J Campos (red), *Infancy and developmental psychobiology* (s. 27–94). New York: John Wiley.
- Hinde, R. A., Stevenson-Hinde, J. (1994). Związki interpersonalne a rozwój dziecka. W: A. I. Brzezińska, G Lutomski (red), *Dziecko w świecie ludzi i przedmiotów* (s. 45–71). Poznań: Zysk i S-ka.
- Holmbeck, G N , Greenley, R. N , Franks, E. A (2006). Zagadnienia i aspekty rozwojowe w badaniach i praktyce W: A. E. Kazdin, J. R. Weisz (red), *Psychoterapia dzieci i młodzieży* (s. 23–45). Przeł R. Pawlik i in. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Hornowska, E., Brzezińska, A I , Appelt, K., Kaliszewska-Czeremska, K (2014). *Rola środowiska w rozwoju małego dziecka – metody badania* Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar
- Hornowska, E., Paluchowski, W J (2007). *Praca – skrywana obsesja Wyniki badań nad zjawiskiem pracoholizmu*. Poznań: Bogucki Wydawnictwo Naukowe.
- Hovens, J. G , Cantwell, D P., Kiriakos, R. (1994). Psychiatric co-morbidity in hospitalized adolescent substance abusers *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 33, 478–483.
- Hudson, J. A (1990). The emergence of autobiographical memory in mother-child conversations. W: R. Fivuch, J. A Hudson (red.), *Knowing and remembering in young children* (s. 166–196). New York: Cambridge University Press.

- Hull, C. L. (1943) *Principles of behavior*. New York: Appleton-Century-Crofts
- Imieliński, K., Dulko, S., Filar, M. (2001). *Transpozycje płci*. Kraków: ARC-EN-CIEL.
- Janiszewska-Rain, J. (2005). Okres późnej dorosłości. Jak rozpoznać potencjał ludzi w wieku podeszłym? W: A. I. Brzezińska (red.), *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa* (s. 591–622). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Jessor, R., Jessor, S. (1977) *Problem behavior and psychosocial development: A longitudinal study of youth*. New York: Academic Press.
- Kaczmarek, M., Skrzypczak, M. (2002) Do aging symptoms affect subjective feeling of well-being? *Variability and Evolution*, 10, 40–47
- Kaczmarek, M., Szwed, A. (1997). A review of anthropological approaches to ageing. *Przegląd Antropologiczny*, 60, 3–18
- Kagan, J. (1980). Perspectives on continuity. W: O. G. Brim, Jr., J. Kagan (red.), *Continuity and change in human development* (s. 26–74). Cambridge: Harvard University Press.
- Kant, I. (2001). *Uzasadnienie metafizyki moralności*. Przeł. M. Wartenberg. Kęty: Antyk
- Kaplan, G. A. (1992) Health and aging in the Alameda County study. W: K. W. Schaie, D. Blazer, J. M. House (red.), *Aging, health behaviors and health outcomes* (s. 69–88). Hillsdale: Lawrence Erlbaum.
- Kielar-Turska, M. (2000). Rozwój człowieka w pełnym cyklu życia. W: J. Strelau (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki* (t. 1, s. 285–332). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
- Kielar-Turska, M. (2001). Średnie dzieciństwo. Wiek przedszkolny. W: B. Harwas-Napierała, J. Trempała (red.), *Psychologia rozwoju człowieka* (t. 2, s. 83–129). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Kielar-Turska, M., Białecka-Pikul, M. (2001) Wczesne dzieciństwo. W: B. Harwas-Napierała, J. Trempała (red.), *Psychologia rozwoju człowieka* (t. 2, s. 47–83). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
- Klus-Stańska, D. (2000). *Konstruowanie wiedzy w szkole*. Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego
- Kofta, M., Doliński, D. (2000). Poznawcze podejście do osobowości. W: W: J. Strelau (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki* (t. 2, s. 561–600). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Kohlberg, L. (1976). Moral stage and moralization: The cognitive-developmental approach. W: T. Lickona (red.), *Moral development and behavior: Theory, research, and social issues* (s. 31–53). New York: Holt.
- Kolańczyk, A. (1999) *Czuję, myślę, jestem. Świadomość i procesy psychiczne w ujęciu poznawczym*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Kornas-Biela, D. (2001). Okres prenatalny. W: B. Harwas-Napierała, J. Trempała (red.), *Psychologia rozwoju człowieka* (t. 2, s. 17–46). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Kowalewska-Kantecka, B. (2006) *Pierwszy rok razem*. Warszawa: Pelargos.
- Krajewski, W. (1977). Pojęcia rozwoju i postępu. W: J. Kmita (red.), *Założenia teoretyczne badań nad rozwojem historycznym* (s. 12–45). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe

- Krauss-Whitbourne, S., Sneed, J. R., Skultety, K. M. (2002) Identity processes in adulthood: Theoretical and methodological challenges. *Identity. An International Journal of the Theory and Research*, 2(1), 29–45.
- Kroger, J. (2002a). Identity process and contents through the years of late adulthood. *Identity. An International Journal of Theory and Research*, 2, 81–99.
- Kroger, J. (2002b) Introduction: Identity development through adulthood. *Identity. An International Journal of the Theory and Research*, 2, 1–5
- Krüger, A. (2001). *Macierzyństwo. Pierwsze 12 miesięcy życia dziecka*. Przeł. I. Makaronowicz. Olszanica: Wydawnictwo BOSZ.
- Kwaśnica, R. (1994). *Wprowadzenie do myślenia o wspomaganii nauczycieli w rozwoju*. Wrocław: Wrocławska Oficyna Nauczycielska.
- Kwieciński, Z. (2002) *Nieuniknione? Funkcje alfabetyzacji w dorosłości*. Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.
- Lamberts, S. W. J., Beld van den, A. W., Lely van der, A. (1997). The endocrinology of aging. *Science*, 278, 419–424.
- Ledzińska, M. (2000) Uczenie się wykraczające poza warunkowanie. W: J. Strelau (red.), *Psychologia Podręcznik akademicki* (t. 2, s. 117–136). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Leonard, R., Burns, A. (2006) Turning points in the lives of midlife and older women: Five-year follow-up. *Australian Psychologist*, 41, 28–36.
- Lerner, M. J. (1980) *The belief in a just world: A fundamental delusion*. New York: Plenum Press
- Lerner, R. M., Hultsch, D. F. (1983). *Human development: A life-span perspective*. New York: McGraw-Hill.
- Levinger, G. (1980) Toward the analysis of close relationships. *Journal of Experimental Social Psychology*, 16, 510–544.
- Levinson, D. J. (1986). A conception of adult development. *American Psychologist*, 41, 3–13.
- Lidz, I. (1976). *The person, his and her development throughout the life cycle*. New York: Basic Books.
- Ling, E. (1992). Frequency and load of congenital anomalies in a neonatal intensive care unit: Prenatal diagnosis and perinatal management. *Seminars in Perinatology*, 16, 352–357.
- Logan, R. D. (1986) A reconceptualization of Erikson's theory: The repetition of existential and instrumental themes. *Human Development*, 29, 125–136.
- Luyckx, K., Goosens, L., Soenens, B. (2006). A developmental contextual perspective on identity construction in emerging adulthood: Change dynamics in commitment formation and commitment evaluation. *Developmental Psychology*, 42, 366–380.
- Mahler, M. (1971). A study of the separation-individuation process and its possible application to borderline phenomena in the psychoanalytic situation. *Psychoanalytic Study of the Child*, 26, 403–424
- Malinowski, A. (2004) *Auksologia. Rozwój osobniczy człowieka w ujęciu biomedycznym*. Zielona Góra: Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego.
- Maliński, R. (1990). *Depresja młodzieńcza*. www.psychologia.net.pl/artykul.php?level=176 (dostęp: maj 2015)

- Malone, F, D'Alton, M (2000). Congenital anomalies. *Clinics in Perinatology*, 27, 761–791.
- Marcia, J E. (1966) Development and validation of ego-identity status. *Journal of Personality and Social Psychology*, 3, 551–558.
- Marcia, J E. (1980). Identity in adolescence. W: J Adelson (red), *Handbook of adolescent psychology* (s 159–187) New York: John Wiley.
- Martin, M W. (2006). *From morality to mental health Virtue and vice in a therapeutic culture* New York: Oxford University Press.
- Masataka, N (1993). Motherese is a signed language. *Infant Behavior and Development*, 15, 453–460.
- Maslach, C (1982). *Burnout. The cost of caring*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall
- Maslach, C, Leiter, M. P. (1997). *The truth about burnout*. San Francisco: Jossey-Bass
- McFalls, J. A (1990). The risks of reproductive impairment in the later years of child-bearing. *Annual Review of Sociology*, 16, 491–519.
- McKinlay, J. B, McKinlay, S M., Brambilla, D. (1987). The relative contribution of endocrine changes and social circumstances to depression in mid-aged women. *Journal of Health and Social Behavior*, 28, 345–363.
- Meeus, W, de Wied, M. (2007). Relationships with parents and identity in adolescence: A review of 25 years of research W: M. Watzlawik, A Born (red), *Capturing identity: Quantitative and qualitative methods* (s. 131–147). Lanham: University Press of America.
- Michalak, R. (2004). *Aktywizowanie ucznia w edukacji wczesnoszkolnej*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM
- Miller, P. H (1983) *Theories of developmental psychology*. San Francisco: Freeman
- Millon-Delsol, C (1995) *Zasada pomocniczości*. Przeł. C. Porębski. Kraków: Instytut Wydawniczy Znak
- Mirski, A. (2000a) Stadialny model rozwoju z perspektywy społecznej w ujęciu Roberta I. Selmana. W: P. Socha (red), *Duchowy rozwój człowieka. Fazy życia, osobowość, wiara, religijność* (s. 61–68). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Mirski, A (2000b). Koncepcja rozwoju Ja w ujęciu Giseli Labouvie-Vief. W: P. Socha (red), *Duchowy rozwój człowieka. Fazy życia, osobowość, wiara, religijność* (s 79–84) Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Miś, L. (2000) Ery i fazy rozwoju w życiu człowieka dorosłego w ujęciu Daniela J. Levinsona W: P. Socha (red), *Duchowy rozwój człowieka. Fazy życia, osobowość, wiara, religijność* (s. 45–61) Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Mroczkowska, D., Ziółkowska, B., Cwojdzńska, A. (2007). *Zaburzenia odżywiania. Poradnik dla rodziców i bliskich*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Murawska, B. (2004) *Segregacja na progu szkoły podstawowej*. Warszawa: Instytut Spraw Publicznych
- Musatti, T. (1995). Wczesne relacje rówieśnicze według Piageta i Wygotskiego. W: A. I. Brzezińska, G. Lutomski, B. Smykowski (red), *Dziecko wśród rówieśników i dorosłych* (s. 107–146). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Nagel, I. (1997). *Widok znikąd* Przeł. C. Cieśliński. Warszawa: Fundacja Aletheia.
- National Commission for the Protection of Human Subjects of Biomedical and Behavioral Research (1979). *Ethical principles and guidelines for the protection of human subjects (the Belmont report)*. Washington: Government Printing Office.

- Nelson, K. (2000) Socialization of memory. W: E. Tulving, F I M Craik (red.), *The Oxford handbook of memory* (s. 283–295). Oxford: Oxford University Press.
- Neugarten, B. L. (1979). Time, age and the life cycle. *American Journal of Psychiatry*, 136, 887–894.
- Newman, B. M., Newman, P. R. (1984) *Development through life: A psychosocial approach*. Homewood: The Dorsey Press
- Nydegger, C. N. (1991) The development of paternal and filial maturity. W: K. Pillemer, K. McCartney (red.), *Parent-child relations throughout life* (s. 93–112). Hillsdale: Lawrence Erlbaum.
- O'Brien, S. F., Bierman, K. L. (1988). Conceptions and perceived influence of peer groups: Interviews with preadolescents and adolescents. *Child Development*, 59, 1360–1365.
- Obuchowska, I. (2000) Adolescencja. W: B. Harwas-Napierała, J. Trempała (red.), *Psychologia rozwoju człowieka* (s. 163–202). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Ogrodzińska, I. (2003). Nie tylko przedszkole – alternatywne formy edukacji przedszkolnej. W: M. Zahorska (red.), *Edukacja przedszkolna w Polsce – szanse i zagrożenia* (s. 80–89). Warszawa: Instytut Spraw Publicznych.
- Olejnik, M. (2000) Średnia dorosłość. Wiek średni. W: B. Harwas-Napierała, J. Trempała (red.), *Psychologia rozwoju człowieka. Charakterystyka okresów życia człowieka* (s. 234–262). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Oleszkowicz, A. (1995). *Kryzys młodzieńczy – istota i przebieg*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Oleś, P. (2000). *Psychologia przełomu połowy życia*. Warszawa: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.
- Oleś, P. (2004) Niespójność osobowości – wartość adaptacyjna. *Kolokwia Psychologiczne*, 12, 70–90.
- Oleś, P. K. (2011). *Psychologia człowieka dorosłego. Ciągłość – zmiana – integracja*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Palau-Marti, M. (1957). *Les Dogons*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Paluchowski, W. J., Hornowska, E. (1988). Metodologiczne problemy badania zmian we współczesnej psychologii rozwoju. W: M. Tyszkowa (red.), *Rozwój psychiczny człowieka w ciągu życia. Zagadnienia teoretyczne i metodologiczne* (s. 233–249). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Papalia, D. E., Olds, S. W. (1981). *Human development*. New York: McGraw-Hill.
- Papalia, D. E., Olds, S. W. (1986). *Child's world*. New York: McGraw-Hill.
- Pasupathi, M., Mansour, E. (2006). Adult age differences in autobiographical reasoning in narratives. *Developmental Psychology*, 42, 798–808.
- Pawłowski, I. (1978). *Tworzenie pojęć i definiowanie w naukach humanistycznych*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Paxton, S., Wertheim, E., Szumkler, G., Hillier, L., Petrovich, J. (1991). Body image satisfaction, dieting beliefs, and weight loss behaviors in adolescent girls and boys. *Journal of Youth and Adolescence*, 20, 361–379.
- Piaget, J. (1966) *Studia z psychologii dziecka*. Przeł. I. Kołakowska. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe

- Piaget, J. (1967). *Rozwój ocen moralnych dziecka*. Przeł. T. Kołakowska. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe
- Piaget, J. (1969). Punkt widzenia Piageta. *Psychologia Wychowawcza*, 12, 509–531.
- Piaget, J. (1981). *Intelligence and affectivity: Their relationship during child development*. Palo Alto: Annual Review, Inc.
- Piaget, J. (1983). Piaget's theory. W: P. H. Mussen (red.), *Handbook of child psychology* (t. 1, s. 103–128). New York: John Wiley.
- Piaget, J. (2006) *Studia z psychologii dziecka* (wyd. 2). Przeł. T. Kołakowska. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
- Pietrasiniński, Z. (1990) *Rozwój człowieka dorosłego* Warszawa: Wiedza Powszechna
- Pilecka, W. (2014) *Psychologia zdrowia dzieci i młodzieży. Perspektywa kliniczna* Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego
- Plomin, R., DeFries, J. C., McClearn, G. E., McGuffin, P. (2001). *Genetyka zachowania*. Przeł. E. Czerniawska, K. Duniec. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
- Plopa, M. (2003) Rozwój i znaczenie bliskich więzi w życiu człowieka. W: M. Plopa, B. Wojciszke (red.), *Osobowość a procesy psychiczne i zachowanie* (s. 49–80) Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls
- Plopa, M. (2005) *Psychologia rodziny: teoria i badania* Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls
- Polivy, J., Herman, C., Mills, J. (2003). Eating disorders in adolescence. W: G. Adams, M. Berzonsky (red.), *Blackwell handbook of adolescence* (s. 523–549) Malden: Blackwell
- Poulin, F., Pedersen, S. (2007). Developmental changes in gender composition of friendship networks in adolescent girls and boys. *Developmental Psychology*, 43, 1484–1496.
- Praszkier, R. (1989) *W głąb szczerości* Warszawa: Nasza Księgarnia
- Przetacznik-Gierowska, M. (1996a) Periodyzacja rozwoju psychicznego. W: M. Przetacznik-Gierowska, M. Tyszkowa (red.), *Psychologia rozwoju człowieka* (s. 222–239). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Przetacznik-Gierowska, M. (1996b). Metodologiczne problemy badania procesów rozwoju. W: M. Przetacznik-Gierowska, M. Tyszkowa (red.), *Psychologia rozwoju człowieka* (s. 240–251) Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
- Przetacznikowa, M. (1973) *Podstawy rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży*. Warszawa: Państwowy Zakład Wydawnictw Szkolnych.
- Pużyński, S. (2002a). Samobójstwa i depresje. W: B. Hołyst, M. Staniaszek, M. Binczycka-Anholcer (red.), *Samobójstwo* (s. 39–61) Warszawa: Polskie Towarzystwo Higieny Psychiczej.
- Pużyński, S. (2002b). Choroby afektywne nawracające. W: A. Bilikiewicz, S. Pużyński, J. Rybakowski, J. Wciórka (red.), *Psychiatria* (t. 2, s. 343–414). Wrocław: Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner.
- Pużyński, S. (2002c). *Depresje i zaburzenia afektywne*. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL
- Quintana, S. M. (2007). Racial and ethnic identity theory, measurement, and research in counseling psychology: Present status and future directions. *Journal of Counseling Psychology*, 54, 259–270.

- Raskin, P. M. (1985). The relationship between identity and intimacy in early adulthood. *The Journal of Genetic Psychology*, 147, 167–181.
- Raskin, P. M. (2002). Identity in adulthood: Reflections on recent theory and research. *Identity: An International Journal of the Theory and Research*, 2, 101–108.
- Ratajczak, Z. (1995). Utrata pracy jako doświadczenie traumatyzujące i wyzwanie rozwojowe. W: Z. Ratajczak (red.), *Bezrobocie Psychologiczne i społeczne koszty transformacji systemowej* (s. 17–23). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Reese, H. W., Overton, W. F. (1970). Models of development and theories of development. W: I. R. Goulet, P. B. Baltes (red.), *Life-span developmental psychology: Research and theory* (s. 149–191). New York: Academic Press.
- Remafedi, G., Resnick, M., Blum, R., Harris, L. (1992). Demography of sexual orientation in adolescents. *Pediatrics*, 89, 869–875.
- Retowski, S. (2003). Pracoholizm – próba teoretycznego zdefiniowania zjawiska. W: M. Płopa, B. Wojciszke (red.), *Osobowość a procesy psychiczne i zachowanie* (s. 313–342). Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.
- Reykowski, J., Kochańska, G. (1980). *Szkice z teorii osobowości*. Warszawa: Wiedza Powszechna „Omega”.
- Rholes, W. S., Ruble, D. N. (1984). Children's understanding of dispositional characteristics of others. *Child Development*, 55, 550–560.
- Ringel, E. (1973). The pre-suicidal syndrome. *Psychiatria Fennica*, 4, 209–211.
- Roche, A. F. (1979). Secular trends in human growth, maturation, and development. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 44, 59–120.
- Rogała-Obłękowska, J. (2002). Narkotyki a młodzież. W: B. Fatyga, J. Rogała-Obłękowska (red.), *Style życia młodzieży a narkotyki. Wyniki badań empirycznych* (s. 185–336). Warszawa: Instytut Spraw Publicznych.
- Rollins, B. C., Feldman, H. (1970). Marital satisfaction over the family life cycle. *Journal of Marriage and the Family*, 32, 20–27.
- Romero, R. (1988). *Prenatal diagnosis of congenital anomalies*. Norwalk – San Mateo: Apeltan & Lange.
- Rönkä, A., Oravala, S., Pulkkinen, I. (2002). 'I met this wife of mine and things got onto a better track' Turning points in risk development. *Journal of Adolescence*, 25, 47–63.
- Rorty, R. (1996). *Przygodność, ironia i solidarność*. Przeł. J. Popowski. Warszawa: Wydawnictwo Spacja.
- Rosenbaum, J. E. (1984). *Career mobility in a corporate hierarchy*. New York: Academic Press.
- Rutter, M. (1991). Age changes in depressive disorders: Some developmental considerations. W: J. Garber, K. Dodge (red.), *The development of emotional regulation and dysregulation* (s. 273–300). Cambridge: Cambridge University Press.
- Rutter, M. (1996). Transitions and turning points in developmental psychopathology: As applied to the age span between childhood and mid-adulthood. *International Journal of Behavioral Development*, 19, 603–626.
- Ryff, C. D., Schmutte, P. S., Lee, Y. H. (1996). How children turn out: Implications for parental self evaluation. W: C. D. Ryff, M. M. Seltzer (red.), *The parental experience in midlife* (s. 383–422). Chicago: University of Chicago Press.

- Sadowska, L. (2003) Rehabilitacja w wieku rozwojowym W: A. Kwolek (red.), *Rehabilitacja medyczna* (s. 362–434). Wrocław: Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner.
- Sameroff, A., Lewis, M., Miller, S. (2000). *Handbook of developmental psychopathology*. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers.
- Schaffer, H. R. (1977). Early interactive development. W: H. R. Schaffer (red.), *Studies in mother – infant interaction* (s. 3–16) London: Academic Press
- Schaffer, H. R. (1981) *Początki uspołecznienia dziecka*. Przeł. Z. Skwirczyńska-Masny. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Shaffer, H. R. (1985). *Developmental psychology*. Monterey: Books/Cole Company.
- Schaffer, H. R. (1994a) Społeczny kontekst rozwoju psychobiologicznego W: A. I. Brzezińska, G. Lutomski (red.), *Dziecko w świecie ludzi i przedmiotów* (s. 72–95). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka
- Schaffer, H. R. (1994b). Wczesny rozwój społeczny. W: A. I. Brzezińska, G. Lutomski (red.), *Dziecko w świecie ludzi i przedmiotów* (s. 96–124) Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka
- Schaffer, H. R. (1994c) Wzajemność kontroli we wczesnym dzieciństwie. W: A. I. Brzezińska, G. Lutomski (red.), *Dziecko w świecie ludzi i przedmiotów* (s. 125–149). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Schaffer, H. R. (1994d) Epizody wspólnego zaangażowania jako kontekst rozwoju poznawczego W: A. I. Brzezińska, G. Lutomski (red.), *Dziecko w świecie ludzi i przedmiotów* (s. 150–188) Poznań: Wydawnictwo Zysk i Spółka.
- Schaffer, H. R. (1995a) Przystawianie zasad dialogu. W: A. I. Brzezińska, T. Czub, G. Lutomski, B. Smykowski (red.), *Dziecko w zabawie i świecie języka* (s. 89–123) Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka
- Schaffer, H. R. (1995b). Rozwój języka w kontekście. W: A. I. Brzezińska, T. Czub, G. Lutomski, B. Smykowski (red.), *Dziecko w zabawie i świecie języka* (s. 164–192). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Schaffer, H. R. (2005). *Psychologia dziecka*. Przeł. A. Wojciechowski Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Schaffer, H. R. (2006). *Rozwój społeczny. Dzieciństwo i młodość* Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego
- Schieffelin, B. B., Ochs, E. (1995). Socjalizacja języka. W: A. I. Brzezińska, T. Czub, G. Lutomski, B. Smykowski (red.), *Dziecko w zabawie i świecie języka* (s. 124–163). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka
- Schwartz, S. J., Pantin, H. (2006). Identity development in adolescence and emerging adulthood: The interface of self, context, and culture. W: A. Columbus (red.), *Advances in psychology research* (t. 45, s. 1–40) Hauppauge: Nova Science Publishers
- Selman, R. I. (1980) *The growth of interpersonal understanding*. New York: Academic Press
- Senejko, A., Oleszkowicz, A. (2013). *Psychologia dorastania. Zmiany rozwojowe w dobie globalizacji*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Seroczynski, A., Jacquez, F., Cole, D. (2003). Depression and suicide during adolescence W: G. Adams, M. Berzonsky (red.), *Blackwell handbook of adolescence* (s. 550–572) Malden: Blackwell.

- Sęk, H. (1990). Kryzys wieku średniego a funkcjonowanie w społecznych rolach rodzinnych. W: M. Tyszkowa (red.), *Rodzina a rozwój jednostki* (s. 89–112). Poznań: Centralny Program Badań Podstawowych.
- Shaver, P., Hazan, C. (1987). Being lonely, falling in love: Perspectives from attachment theory. *Journal of Social Behavior and Personality*, 2, 105–124.
- Siegler, R. S. (1998). *Children's thinking*. New York: Prentice-Hall.
- Slade, P. (1998). Body image in anorexia nervosa. *British Journal of Psychiatry*, 153, 20–22.
- Smith, P. K. (1997). Rozwój społeczny. W: P. E. Bryant, A. M. Colman (red.), *Psychologia rozwojowa* (s. 60–86). Przeł. A. Bezwińska-Waleryjan. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Smith, I. (1999). *Ethics in medical research. A handbook of good practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Smykowski, B. (2004). Wczesna dorosłość. *Remedium*, 2, 4–5.
- Smykowski, B. (2005a). Wiek przedszkolny. Jak rozpoznać potencjał dziecka? W: A. I. Brzezińska (red.), *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa* (s. 165–205). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Smykowski, B. (2005b). Wiek przedszkolny. Jak rozpoznać ryzyko i jak pomagać? W: A. I. Brzezińska (red.), *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa* (s. 207–258). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Snow, C. (1989). Understanding social interaction and language acquisition: Sentences are not enough. W: M. H. Bornstein, J. S. Bruner (red.), *Interaction in human development* (s. 83–103). Hillsdale: Lawrence Erlbaum.
- Sokolik, W. (2003). *Wychowanie do życia w rodzinie. Poradnik metodyczny dla nauczycieli*. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Sowińska, H., Michalak, R. (red.). (2004). *Edukacja elementarna jako strategia zmian rozwojowych dziecka*. Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.
- Spence, J. T., Robbins, A. S. (1992). Workaholism: Definition, measurement, and preliminary results. *Journal of Personality Assessment*, 58, 160–178.
- Spock, B. (1979). *Dziecko. Pielęgnowanie i wychowanie*. Przeł. A. Piotrowski, E. Piotrowska. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWS.
- Sroufe, L. A. (1995). *Emotional development. The organization of emotional life in early years*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Stephen, J., Fraser, E., Marcia, J. E. (1992). Moratorium – achievement (MAMA) cycles in lifespan identity development: Value orientations and reasoning system correlates. *Journal of Adolescence*, 15, 283–300.
- Sternberg, R. J. (1987). Liking versus loving: A comparative evaluation of theories. *Psychological Bulletin*, 102, 331–345.
- Steuden S. (2011). *Psychologia starzenia się i starości*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Stuart-Hamilton, I. (2000). *Psychologia starzenia się*. Przeł. A. Błachnio. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Synak, B. (red.) (2002). *Polska starość*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Szatur-Jaworska, B. (2000). *Ludzie starzy i starość w polityce społecznej*. Warszawa: Aspra.
- Szatur-Jaworska, B., Błędowski, P., Dziegielewska M. (2006). *Podstawy gerontologii społecznej*. Warszawa: Aspra.

- Szczukiewicz, P. (1998). *Rozwój psychospołeczny a tożsamość*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Szlendak, I. (2003). *Zaniedbana piaskownica*. Warszawa: Instytut Spraw Publicznych.
- Szuman, S. (1985). Geneza przedmiotu. O dynamicznej integracji sfer zmysłowych we wczesnym dzieciństwie. W: S. Szuman. *Dzieła wybrane* (s. 20–43). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Tessler, M., Nelson, K. (1994). Making memories: The influence of joint encoding on later recall by young children. *Consciousness and Cognition*, 3, 492–504.
- Thelen, E., Ulrich, B. D. (1991). Hidden skills: A dynamic systems analysis of treadmill stepping during the first year. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 56 (223)
- Triandis, H. C. (1995). *Individualism and collectivism*. Boulder: Westview Press.
- Tudge, J., Rogoff, B. (1995). Wpływ rówieśników na rozwój poznawczy – podejście Piageta i Wygotskiego. W: A. I. Brzezińska, G. Lutomski, B. Smykowski (red.), *Dziecko wśród rówieśników i dorosłych* (s. 180–213). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Tyszkowa, M. (1977). *Aktywność i działalność dzieci i młodzieży*. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Tyszkowa, M. (1996). Pojęcie rozwoju i zmiany rozwojowej. W: M. Przetacznik-Gierowska, M. Tyszkowa (red.), *Psychologia rozwoju człowieka* (s. 45–56). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Urban, B. (2000). *Zaburzenia w zachowaniu i przestępczość młodzieży*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Užgiris, I. C. (1989). Transformations and continuities: Intellectual functioning in infancy and beyond. W: M. H. Bornstein, N. A. Krasnegor (red.), *Stability and continuity in mental development: Behavioral and biological perspectives* (s. 123–143). Hillsdale: Lawrence Erlbaum.
- Vandewater, E., Stewart, A. (2006). Paths to late midlife well-being for women and men: The importance of identity development and social role quality. *Journal of Adult Development*, 13, 76–83.
- Vorbrich, R. (2003). Systemy edukacji w pluralistycznym społeczeństwie Afryki. W: A. Halemba, J. Różański (red.), *Wybrane problemy szkolnictwa w Afryce subsaharyjskiej* (s. 43–60). Warszawa: Komisja Episkopatu Polski ds. Misji.
- Vorbrich, R. (2006). L'Afrique face au probleme mutilation genitals. *Africana Bulletin*, 54, 131–145.
- Waddington, C. H. (1957). *The strategy of the genes*. London: George Allen and Unwin.
- Wadsworth, B. J. (1998). *Teoria Piageta. Poznawczy i emocjonalny rozwój dziecka*. Przeł. M. Babiuch. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Walden, I. A. (1991). Infant social referencing. W: J. Gerber, K. A. Dodge (red.), *The development of emotion regulation and deregulation* (s. 69–88). Cambridge: Cambridge University Press.
- Waterman, A. S. (1982). Identity development from adolescence to adulthood: An extension of theory and review of research. *Developmental Psychology*, 18, 341–358.
- Waterman, A. S. (1999a). Identity, identity statuses, and identity status development: A contemporary statement. *Developmental Review*, 19, 591–621.

- Waterman, A. S. (1999b) Issues of identity formation revisited: United States and the Netherlands *Developmental Review*, 19, 462–479
- Waterman, A. S. (2007) Doing well: The relationship of identity status to three conceptions of well-being *Identity: An International Journal of the Theory and Research*, 7, 289–307.
- Waters, E., Merrick, S., Treboux, D., Crowell, J., Albersheim, I. (2000). Attachment security in infancy and early adulthood: A twenty-year longitudinal study. *Child Development*, 71, 684–689.
- Watson, J. B. (1928) *Psychological care of infant and child*. New York: Horton
- Watson, J. D., Berry, A. (2005). *DNA. Tajemnica życia* Przeł. J. i P. Turkowsky. Warszawa: Wydawnictwo WAB.
- Weber, M., Ziółkowska, B. (2008). Czynniki psychologiczne jako determinanty sposobu żywienia. W: J. Gawęcki, W. Roszkowski (red.), *Żywnienie człowieka a zdrowie publiczne* (t. 3) Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
- Weiss, R. S. (1991) The attachment bond in childhood and adulthood W: P. Marris, J. Stevenson-Hinde, C. Parkes (red.), *Attachment across the life cycle* (s. 66–76). New York: Routledge.
- Werner, H. (1957) The concept of development from a comparative and organismic point of view. W: D. B. Harris (red.), *The concept of development*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- White, R. W. (1975) *Lives in progress*. New York: Holt, Rinehart and Winston
- Wiesenfeld, A. R., Malatesta, C. Z., DeLoach, L. L. (1981). Differential parental response to familiar and unfamiliar infant distress signals. *Infant Behavior and Development*, 4, 281–296.
- Wiliński, P. (2005). Wiek szkolny. Jak rozpoznać ryzyko i jak pomagać? W: A. I. Brzezińska (red.), *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa* (s. 303–343) Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
- Windle, M., Davies, P. I. (2003). Teoria rozwojowa i związane z nią badania. W: K. E. Leonard, H. I. Blane (red.), *Picie i alkoholizm w świetle teorii psychologicznych* (s. 209–254) Przeł. A. Basaj Warszawa: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Windle, M., Windle, R. (2003) Alcohol and other substance use and abuse W: G. Adams, M. Berzonsky (red.), *Blackwell handbook of adolescence* (s. 450–469). Malden: Blackwell
- Witkowski, I. (2000). *Rozwój i tożsamość w cyklu życia. Studium koncepcji Erika H. Eriksona* Toruń: Wydawnictwo WIT-GRAF
- Wojciechowska, J. (2002) Role rodzicielskie wobec zmian uniwersalnych. W: K. Appelt, J. Wojciechowska (red.), *Zadania i role społeczne okresu dorosłości* (s. 147–168). Poznań: Wydawnictwo Fundacji Humaniora.
- Wojciechowska, J. (2005a) *Doświadczenia socjalizacyjne a koncepcja roli rodzicielskiej matek i ojców dzieci w wieku przedszkolnym*. Nieopublikowana rozprawa doktorska Poznań: Instytut Psychologii UAM.
- Wojciechowska, J. (2005b) Okres wczesnej dorosłości. Jak rozpoznać ryzyko i jak pomagać? W: A. I. Brzezińska (red.), *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna*

- psychologia rozwojowa* (s. 469–502). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Wood, D (2006) *Jak dzieci uczą się i myślą*. Przeł. R. Pawlik, A. Kowalcze-Pawlik. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- World Medical Association Declaration of Helsinki (1964/2000). W: T. Smith (red.), *Ethics in medical research. A handbook of good practice* (s. 306–310). Cambridge: Cambridge University Press.
- Wroczyński, R. (1974) *Pedagogika społeczna*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe
- Wygotski, L. S. (1971a). Geneza wyższych funkcji psychicznych. W: L. S. Wygotski, *Wybrane prace psychologiczne* (s. 118–158). Przeł. E. Flesznerowa, J. Fleszner. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe
- Wygotski, L. S. (1971b) Nauczanie a rozwój w wieku przedszkolnym. W: L. S. Wygotski, *Wybrane prace psychologiczne* (s. 517–530). Przeł. E. Flesznerowa, J. Fleszner. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe
- Wygotski, L. S. (1971c). Problem nauczania i rozwoju umysłowego w wieku szkolnym. W: L. S. Wygotski, *Wybrane prace psychologiczne* (s. 531–547). Przeł. E. Flesznerowa, J. Fleszner. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Wygotski, L. S. (1971d) Problem rozwoju wyższych funkcji psychicznych. W: L. S. Wygotski, *Wybrane prace psychologiczne* (s. 18–64). Przeł. E. Flesznerowa, J. Fleszner. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe
- Wygotski, L. S. (1971e) *Wybrane prace psychologiczne*. Przeł. E. Flesznerowa, J. Fleszner. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Wygotski, L. S. (1978). *Narzędzie i znak w rozwoju dziecka*. Przeł. B. Grell. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Wygotski, L. S. (1982–1984) *Sobranie sočinenij* (t. 1–6). Moskwa: Pedagogika
- Wygotski, L. S. (1989). *Myślenie i mowa*. Przeł. E. Flesznerowa, J. Fleszner. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Wygotski, L. S. (1995a). Wczesne dzieciństwo. W: A. I. Brzezińska, G. Lutomski, T. Czub, B. Smykowski (red.), *Dziecko w zabawie i w świecie języka* (s. 16–53). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka
- Wygotski, L. S. (1995b). Kryzys siódmego roku życia. W: A. I. Brzezińska, G. Lutomski, T. Czub, B. Smykowski (red.), *Dziecko w zabawie i w świecie języka* (s. 54–66). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Wygotski, L. S. (1995c). Zabawa i jej rola w rozwoju psychicznym dziecka. W: A. I. Brzezińska, G. Lutomski, T. Czub, B. Smykowski (red.), *Dziecko w zabawie i w świecie języka* (s. 67–88). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Wygotski, L. S. (2002a). Dynamika i struktura osobowości w okresie dorastania. W: L. S. Wygotski, *Wybrane prace psychologiczne II: dzieciństwo i dorastanie* (s. 331–358). Przeł. A. I. Brzezińska i in. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka
- Wygotski, L. S. (2002b). Kryzys siódmego roku życia. W: L. S. Wygotski, *Wybrane prace psychologiczne II: dzieciństwo i dorastanie* (s. 165–177). Przeł. A. I. Brzezińska i in. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.

- Wygotski, L. S. (2002c). Kryzys trzeciego roku życia. W: L. S. Wygotski, *Wybrane prace psychologiczne II: dzieciństwo i dorastanie* (s. 131–140). Przeł. A. I. Brzezińska i in. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Wygotski, L. S. (2002d). Problem wieku rozwojowego. W: L. S. Wygotski, *Wybrane prace psychologiczne II: dzieciństwo i dorastanie* (s. 61–90). Przeł. A. I. Brzezińska i in. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Wygotski, L. S. (2002e). Rozwój myślenia i tworzenie pojęć w okresie dorastania. W: L. S. Wygotski, *Wybrane prace psychologiczne II: dzieciństwo i dorastanie* (s. 221–304). Przeł. A. I. Brzezińska i in. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Wygotski, L. S. (2002f). Rozwój zainteresowań w okresie dorastania. W: L. S. Wygotski, *Wybrane prace psychologiczne II: dzieciństwo i dorastanie* (s. 179–220). Przeł. A. I. Brzezińska i in. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Wygotski, L. S. (2002g). Wczesne dzieciństwo. W: L. S. Wygotski, *Wybrane prace psychologiczne II: dzieciństwo i dorastanie* (s. 91–129). Przeł. A. I. Brzezińska i in. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Wygotski, L. S. (2002h). *Wybrane prace psychologiczne II: dzieciństwo i dorastanie*. Przeł. A. I. Brzezińska i in. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Wygotski, L. S. (2002i). Wyobraźnia i twórczość w okresie dorastania. W: L. S. Wygotski, *Wybrane prace psychologiczne II: dzieciństwo i dorastanie* (s. 305–329). Przeł. A. I. Brzezińska i in. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Wygotski, L. S. (2002j). Zabawa i jej rola w rozwoju psychicznym dziecka. W: L. S. Wygotski, *Wybrane prace psychologiczne II: dzieciństwo i dorastanie* (s. 141–163). Przeł. A. I. Brzezińska i in. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.
- Wygotski, L. S. (2006). *Narzędzie i znak w rozwoju dziecka*. Przeł. B. Grell. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Zamiara, K. (1977). W sprawie statusu pojęć ontologicznych rozwoju i postępu. W: J. Kmita (red.), *Założenia teoretyczne badań nad rozwojem historycznym* (s. 46–52). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Zamiara, K. (1988). Formalne cechy rozwoju w różnych ujęciach modelowych. W: M. Tyszkowa (red.), *Rozwój psychiczny człowieka w ciągu życia. Zagadnienia teoretyczne i metodologiczne* (s. 21–43). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Ziółkowska, B. (2005). Okres dorastania. Jak rozpoznać potencjał młodych dorosłych? W: A. I. Brzezińska (red.), *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa* (s. 423–468). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Ziółkowska, B. (2009). *Dziecko chore w domu w szkole i u lekarza*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Zucker, K., Green, R. (1993). Psychological and familial aspects of gender identity disorder. *Sex Gender Identity Disorders*, 2–3, 513–542.